

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МИТНИЦИТЕ

Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за митниците (ЗМ) предвижда следните промени:

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за митниците е изготвен във връзка с необходимостта от предприемане на действия по подготовката за присъединяване на Република България към еврозоната, по отношение на плащанията на публични вземания по митническото законодателство при изпълнение на изискванията на съюзното законодателство, с въвеждане на необходимите промени по отношение на улесняване на погасяването на задълженията към митническата администрация.

През 2002 г. банковият сектор стартира проект Единна европейска платежна зона /Single Euro Payment Area/ – SEPA. Създаден е Европейски платежен съвет (ЕПС), който определя правилата и процедурите за плащания в евро. В този процес заинтересовани страни са държавите от еврозоната, но и от други държави членки на Европейския съюз (ЕС), Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария (държави членки в Европейската асоциация за свободна търговия). Проектът SEPA е инициран от Европейската комисия (ЕК) и Европейската централна банка (ЕЦБ) с подкрепата на ЕПС, който обединява представители на банки, асоциации и други организации, участващи в платежния процес в Европа. Практическата реализация на SEPA стартира на 28 януари 2008 г., когато кредитните институции, участващи в проекта, започват да извършват SEPA кредитни преводи. По този начин кредитните институции и доставчиците на платежни услуги извън еврозоната имат възможност да участват в платежни системи в евро и могат да възприемат стандарти и практики на SEPA, допринасяйки по този начин за установяването на единен пазар на платежните услуги. Налице е ясната и категорична правна уредба на Европейския парламент и на Съвета в областта на презграничните плащания в рамките на единна зона за плащания в евро.

Водейки се от основната цел на SEPA за насърчаване на интеграцията на европейския пазар чрез улесняване на презграничните електронни разплащания в евро между страните, участващи в SEPA, Република България като страна, присъединяваща се към SEPA, следва да изпълни изискванията за спазване на общи технически стандарти и общи бизнес практики. Това има сериозно отражение върху процесите по обработка на плащанията, насочени към Агенция „Митници“, поради което е необходимо да бъде постигнато съответствие на Закона за митниците с европейското законодателство в областта на плащанията.

В тази връзка, с част от предложените промени в законопроекта се предлагат мерки, чиято основна цел е да бъде приведено националното законодателство в съответствие с Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 година в областта на презграничните плащания в рамките на единна зона за плащания. Осигурява се преход към промяна в банковото обслужване на сметки 7301 с титуляр Агенция „Митници“, за постъпване на приходите, администрирани от всички митнически учреждения в страната по единна сметка, без използване на кодове за вид плащане.

Във връзка с изпълнението за изискванията, заложи в проекта SEPA следва да отпадне кодът на вида плащане при банковия трансфер. Това ще рефлектира върху процесите при електронната обработка на плащанията в Агенция „Митници“ и начина

на осчетоводяване на публичните вземания, събирани от митническата администрация в съответствие със Закона за митниците. Отпадането на кода на вида плащане ще повлияе върху целия процес по обработката на задълженията и погасяването им.

В тази връзка са предложени промени и в Закона за ограничаване на плащанията в брой, за да бъде възможно плащането на митнически задължения и други държавни вземания по вноса, посредством физическо и виртуално терминално устройство ПОС. По този начин потребителите, компаниите и другите икономически оператори ще имат възможност да погасяват възникнали задължения по митническото законодателство, без значение дали са в рамките на държавните си граници или извън тях, при еднакви общи условия, права и задължения и независимо от местонахождението си.

В законопроекта е предвидено всеки длъжник, задължено лице по плащане на задължения при вноса на стоки да има виртуална сметка в митническата система за митническите задължения, в която се отчитат извършените плащания и погасените задължения на длъжниците. Предвижда се възможност длъжниците, задължени лица при извършено плащане, да имат достъп до виртуалната си сметка посредством приложение в е-портала на Агенция „Митници“ (модул „Митническо задължение и управление на обезпечението-за търговци“).

С предложените промени се очаква да се подобри качеството и ефикасността при митническото оформяне на стоките, декларирани за свободно обращение. Наред с това ще се подобри ефективността и прозрачността при счетоводното отразяване на плащанията по сметки 7301 на Агенция „Митници“. Ще бъде осигурена възможност при прехода към SEPA всички плащания да станат вътрешни, без да съществуват различия между националните и презграничните плащания в рамките на еврозоната. Потребителите, компаниите и другите икономически оператори ще имат възможност да погасяват възникнали задължения по митническото законодателство, без значение дали са в рамките на държавните си граници или извън тях, при еднакви общи условия, права и задължения и независимо от местонахождението си.

Тенденцията в работата на митническите органи е комуникацията със задължените лица да се извършва по електронен път чрез използване на канали за електронно уведомяване в съответствие с чл. 104 и 105 от Регламент (ЕС) № 952/2013. В тази връзка е и предвидената възможност за използване на плащанията също посредством електронна обработка, от самите длъжници.

С предложените промени се предвижда да се предостави възможност на задължените лица сами да погасяват задължения, възникнали при внос на стоки, без намеса на митнически служител.

За да могат да се възползват от възможността за самостоятелно погасяване на задълженията си деклараторите имат две възможности. Първата възможност осигурява на лицата, след като са наредили плащане по сметка 7301 на митническата администрация, посредством платежен документ, да могат да насочат платените суми към конкретното митническо задължение. Това предполага плащането да е идентифицирано, т.е. получено по виртуалната сметка на длъжника.

Другата възможност за погасяване на задълженията е когато плащането е извършено чрез виртуално терминално устройство ПОС или чрез терминално устройство ПОС, по реда на чл. 4, ал. 3 от Закона за ограничаване на плащанията в брой. Това плащане се регистрира като получено в момента на получаване на авторизация за наредждането за плащане (в рамките на няколко минути).

Предимство на предложената система за самостоятелно погасяване на задълженията в срока за доброволно плащане е, че се намалява времето за обслужване на клиентите и същевременно се съкратят контролните действия на митническите органи. Това ще позволи прецизен анализ и контрол на наредените плащания.

Деклараторите и другите задължени лица ще имат възможност да погасяват възникнали задължения по митническото законодателство, при еднакви общи условия, права и задължения и независимо от местонахождението си.

С предложените промени се очаква и оптимизиране на процеса за извършване на контрол при погасяване на плащанията, като предвидените възможности за самостоятелно погасяване на задълженията на деклараторите способства цялостната електронна обработка на митническите задължения от момента на възникването им до момента на погасяването им, както и намалява риска от неидентифицирани плащания и ще стимулира прилагането на добрите практики от длъжниците.

Предвидено е видът, съдържанието, редът за създаването, поддържането на виртуалната сметка, достъпът до базите данни и право на електронен достъп до виртуалната сметка, да се определят със заповед на директора на Агенция „Митници“.

Успоредно с дейностите по подготовката за присъединяване на Република България към еврозоната, един от основните въпроси, които стоят за разрешаване пред Агенция „Митници“ е този за установяването на корупционни схеми на различни нива в митническата администрация и оказването от тях негативното въздействие върху имиджа на агенцията. В тази връзка с предложения проект на закон се предлагат промени, чиято основна цел е да се въведат нови мерки в българското законодателство за борба с корупцията.

Със законопроекта е предложена промяна в разпоредбата на чл. 10, ал. 6, с която се предвижда да бъде въведено нормативно изискване всички митнически служители с изключение на тези, заемащи технически длъжности да подават декларация, с която да дават съгласие за разкриване на банкова тайна. Предвижда се тази декларация да се подава, както при назначаване за първи път в митническата администрация, така и ежегодно в срок до 31 март, а образецът на декларация да се утвърждава със заповед на директора на Агенция „Митници“.

Също така с предложения проект на закон се предлага по писмено искане на директора на Агенция „Митници“ органите на Националната агенция за приходите ежегодно в срок до 31 май да предоставят всички налични данни за доходите и имуществото на митническите служители. В тази връзка се предлага достъп до тези данни и информацията, предоставена по реда на чл. 62, ал. 10 от Закона за кредитните институции, да имат само длъжностните лица от инспектората на Агенция „Митници“ при извършването на проверка на декларациите за имущество и интереси по чл. 35 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ).

След направен задълбочен анализ на действащата нормативна уредба и по-специално на административнонаказателните разпоредби в Закона за митниците се направи извод, че е необходимо да бъде предложена отмяна на разпоредбата на чл. 238б. Необходимостта от отмяна на посочената разпоредба е продиктувана от факта, че с нея изрично е регламентирано, че който не изпълни задължението за подаване на декларации за имущество и интереси по чл. 35 от ЗПКОНПИ в сроковете, при условията и по реда на закона се наказва с глоба до 1000 лв. Успоредно с това аналогична административнонаказателна отговорност е регламентирана и в чл. 173 от ЗПКОНПИ, съгласно която - лице заемащо висша публична длъжност, което не подаде декларация по този закон в срок, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., а за същото нарушение лицата по § 2, ал. 1 се наказват с глоба в размер от 300 до 1000 лв. Предвидено е когато нарушението е извършено повторно, глобата да е в размер от 3500 до 6000 лв., а за лицата по § 2, ал. 1 глобата да е в размер от 1000 до 2000 лв. В тази връзка целта на предложената законодателна промяна е да не се допуска за едно и също нарушение по

ЗПКОНПИ да се предвижда административнонаказателна отговорност за лицата в два нормативни акта.

С преходните и заключителни разпоредби на предложениния проект на Закон за митниците се предлага промяна и в разпоредбата на чл. 62, ал. 10 от Закона за кредитните институции, която предвижда по писмено искане на директора на Агенция „Митници“ или упълномощено от него длъжностно лице банките да предоставят сведения представляващи банкова тайна за митническите служители за целите на образувано производство за проверка на декларациите за имущество и интереси по чл. 35 от ЗПКОНПИ. Предвижда се също така към искането да се прилага декларация на митническия служител по чл. 10, ал. 6 от Закона за митниците и акт за образуване на производство за проверка на декларациите за имущество и интереси.

По отношение на лицата, които към настоящия момент заемат длъжност в митническата администрация, с изключение на техническите длъжности се предлага да подават декларацията за разкриване на банкова тайна в 14-дневен срок от влизане в сила на закона.

Очакваните резултати от приемането на предложените промени са: да бъдат предотвратени или минимизирани случаите на корупционни схеми сред митническите служители на различни нива в митническата администрация, както и да не се допуска за едно и също нарушение по ЗПКОНПИ да се предвижда административнонаказателна отговорност за лицата в два нормативни акта.

Очаквани резултати от прилагането на проекта на акт са и улесняване приспособяването към промените и използването на технологични иновации на работното място, осигуряване на достъпна, прозрачна и ускорена обработка на данните от платежните нареждания (трансакциите) при погасяване на митнически задължения и други публични вземания при внос.

С предложените промени ще се намали административната тежест за потребителите, компаниите и другите икономически оператори. Те ще имат възможност да погасяват възникнали задължения по митническото законодателство, без значение дали са в своята държава или извън нея, при еднакви общи условия, права и задължения и независимо от местонахождението си. По този начин ще се подобри ефективността, обработката и прозрачността при счетоводната обработка на плащанията по сметки 7301 на Агенция „Митници“. Броят на трансакциите ще намалее значително след откриването на една сметка за митнически задължения и премахването на кодовете за вид плащане като задължителен атрибут в платежното нареждане. Всички плащания ще станат вътрешни и няма да съществуват различия между националните и презграничните плащания в рамките на еврозоната.

Ще е налице положително въздействие върху иновациите и изследванията и ще се ускори развойната дейност, т.к. технологиите в сферата на разплащанията се развиват с бързи темпове и митническата администрация ще е в крак с предоставяните съвременни начини, за погасяване на възникнали за плащане задължения при вноса на стоки.

Предложените промени в проекта на акт няма да доведат до въздействие върху държавния бюджет.

Проектът на акт не съдържа разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз, поради което не е приложена справка за съответствие с европейското право.